

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
“20” травня 2022 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри фінансів
Протокол № 9 від «13» травня 2022 р.
Завідувач кафедри
Надія ДАВИДЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Фінанси і кредит»
Гарант ОП
Юлія НЕГОДА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА
(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» С.Т.
Освітня програма «Фінанси і кредит»
Факультет Економічний
Розробник д.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Негода Ю.В.

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	
Освітня програма	Фінанси і кредит	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	3	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	2
Семестр	2	1
Лекційні заняття	30 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	6 год.
Самостійна робота	120 год.	140 год.
Індивідуальні завдання	год.	год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	4 год. 120 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу дисципліни “Бюджетна система” є надання студентам теоретичних та практичних знань з організації та функціонування бюджетної системи і бюджетної політики. Важливим при цьому є вивчення сутності бюджетних відносин і характеру їх впливу на суспільство, розкриття законів побудови і функціонування бюджетної системи, теоретичних засад системи державного фінансового регулювання в ринковій економіці.

Предметом вивчення дисципліни є відносини з приводу формування і використання державного бюджету.

Основними завданнями курсу “Бюджетна система” є:

- вивчення теоретичних основ формування і використання бюджету держави, бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи;
- вивчення місця та ролі бюджету в фінансовій системі;
- засвоєння теоретичних основ формування і використання бюджету держави;
- засвоєння теоретичних та практичних знань щодо організації виконання дохідної та видаткової частин бюджету;
- оволодіння знаннями щодо механізму складання, затвердження та виконання бюджету;
- формування знань з питань державного кредиту та управління державним боргом;

- вивчення процесу формування та розподілу міжбюджетних трансфертів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: сутність, функції, структуру бюджету держави, історію формування бюджетних відносин, будову бюджетної системи України, принципи бюджетного устрою, етапи бюджетного процесу (складання, розгляд, затвердження, виконання), функції органів управління бюджетним процесом, процес формування доходної та видаткової частин державного та місцевих бюджетів, сутність міжбюджетних відносин;

вміти: вирізняти роль бюджету в системі відтворення та розподілу фінансових ресурсів держави, аналізувати сучасні бюджетні відносини та виявляти їх недоліки, моделювати нормальну та кризову фінансові ситуації, будувати моделі фінансових відносин, виявляти фактори впливу на бюджетний дефіцит та шляхи його покриття, будувати структурно-логічні схеми основних податків, аналізувати можливості і необхідність залучення зовнішніх ресурсів для виконання функцій держави, будувати моделі повернення державного боргу (внутрішнього та зовнішнього).

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Унікальні (спеціальні, фахові) компетентності:

СК14. Здатність складати та аналізувати стратегічні та програмні документи у сфері розвитку публічних фінансів.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної (зочної) форми навчання

Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави

Сутність, функції та призначення бюджету. Місце та роль бюджету в фінансовій системі. Види бюджетів та їх характеристика. Поняття бюджету як об'єктивної економічної категорії та його ознаки.

Вплив бюджету на соціально-економічні процеси. Фактори впливу на бюджет. Бюджетна політика та основні її завдання на сучасному етапі. Бюджетна політика та її вплив на фінансове забезпечення агропромислового комплексу. Роль бюджету у фінансово-кредитному механізмі.

Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави

Зміст та структура бюджетного процесу. Теоретичні засади бюджетного процесу: зміст, принципи, завдання. Бюджетне прогнозування та його методи. Робота, яка передуює складанню проекту бюджету. Основні етапи розробки проекту бюджету держави. Відповідальність за порушення бюджетного регламенту.

Функції та повноваження органів державної влади від Верховної Ради України до місцевих органів самоврядування в процесі управління бюджетом. Розподіл обов'язків законодавчої та виконавчої влади у бюджетному процесі України.

Правила складання та виконання бюджету. Порядок і терміни складання, розгляду проекту Державного бюджету. Порядок внесення пропозицій та зауважень до проекту бюджету. Затвердження Державного бюджету: зміст Закону України "Про Державний бюджет". Місцеві бюджети як складові Державного бюджету України. Структура місцевих бюджетів України.

Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Бюджетний дефіцит як економічна категорія. Сутність бюджетного дефіциту. Причини бюджетного дефіциту та джерела його покриття. Види бюджетного дефіциту. Шляхи подолання дефіциту бюджету.

Характеристика бюджетного дефіциту на місцевому рівні. Зв'язок державного боргу та бюджетного дефіциту. Наслідки дефіциту бюджету.

Тема 4. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України

Сутність бюджетної системи та бюджетного устрою. Принципи побудови бюджетної системи України. Загальний та спеціальний фонди бюджету. Характеристика та структура бюджетної системи України та етапи її встановлення. Правові та організаційні основи бюджетної системи.

Модуль 2. «Складові державного бюджету України» розглядається система міжбюджетних відносин, система доходів та видатків України.

Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання

Сутність міжбюджетних відносин. Сутність міжбюджетних трансфертів. Визначення фінансового нормативу бюджетної забезпеченості. Розподіл доходів і видатків між окремими бюджетами.

Бюджетне регулювання та його види. Інструменти бюджетного регулювання. Міжбюджетні трансферти та їх види. Розподіл міжбюджетних трансфертів. Порядок перерахування дотацій, субсидій та субвенцій з Державного бюджету місцевим. Формули розподілу міжбюджетних трансфертів. Освітня субвенція, медична субвенція та інші види субвенцій. Дотація вирівнювання місцевим бюджетам. Бюджетні субсидії.

Тема 6. Система доходів бюджету

Економічна сутність доходів державного бюджету України. Бюджетна класифікація доходів. Розпис доходів Державного бюджету України між центром і регіонами. Методи та джерела формування доходів бюджету.

Класифікація доходної частини бюджету. Організація планування доходної частини бюджету та принципи її здійснення. Програмно-цільовий метод бюджетного планування.

Тема 7. Система видатків бюджету

Види та принципи фінансування з бюджету. Бюджетна класифікація видатків. Класифікація видатків бюджету. Планування видатків державного бюджету України. Гендерно-орієнтоване бюджетування в Україні.

Форми бюджетного фінансування: бюджетні інвестиції, бюджетні кредити, кошторисне фінансування, державні трансферти.

Модуль 3. «Основні напрями видатків Державного бюджету» характеризуються основні напрямки додаткової частини бюджету.

Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науки

Групи витрат на розвиток економіки. Джерела фінансової підтримки економіки. Види та форми фінансової підтримки економіки і підприємств. Основні критерії відбору підприємств для надання фінансової підтримки.

Органи, що приймають рішення для надання фінансової підтримки економіки та окремих підприємств. Характеристика видатків на економіку країни.

Державна система наукових та науково – технічних програм. Органи, що визначають пріоритетні напрямки розвитку науки. Пріоритетні напрями науки. Податкові пільги для суб'єктів наукової діяльності.

Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу

Система видатків на соціальний захист населення. Групи витрат на соціальний захист населення та соціальну сферу. Державні соціальні стандарти і нормативи. Характеристика державної допомоги сім'ям із дітьми. Види державної допомоги сім'ям із дітьми. Документальне оформлення допомоги сім'ям із дітьми.

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям. Індексація грошових доходів населення.

Фінансування соціально – культурних закладів і установ. Фінансове забезпечення і фінансування розвитку освіти і культури. Фінансування закладів соціального забезпечення.

Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління

Визначення оборонних видатків. Групи видатків на оборону. Класифікація видатків бюджету на оборону. Планування видатків на національну оборону та управління.

Видатки на правоохоронну діяльність і безпеку держави, їх характеристика. Видатки на державне управління та судову владу. Планування видатків на державне управління та судову владу.

Видатки держави на міжнародну діяльність.

Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Економічна сутність державного боргу. Управління державним боргом та його обслуговування. Боргове навантаження в Україні. Показники боргового навантаження України. Склад внутрішнього та зовнішнього боргу.

Методи управління державним боргом. Причини створення і збільшення державного боргу. Джерела покриття державного боргу.

азви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. «Економічний зміст та складові бюджетної системи»												
Сутність, призначення і роль бюджету держави	17	1	1			15	11	1				10
Бюджет як основний фінансовий план держави	17	1	1			15	11	1				10
Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	19	2	2			15	11		1			10
Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України	19	2	2			15	15		1			14
Разом за змістовим модулем 1	72	6	6			60	48	2	2			44
Змістовий модуль 2. «Складові державного бюджету України»												
Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	18	4	4			10	12	1				11
Система доходів бюджету	18	4	4			10	13	1				12
Система видатків бюджету	18	4	4			10	13		1			12
Разом за змістовим модулем 2	54	12	12			30	38	2	1			35
Змістовий модуль 3. «Основні напрями видатків Державного бюджету»												
Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науки	18	4	4			10	15					15
Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	18	4	4			10	16		1			15
Видатки бюджету на оборону та управління	14	2	2			10	16		1			15
Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	14	2	2			10	16		1			15
Разом за змістовим модулем 3	64	12	12			40	63		3			60
Усього годин	180	30	30			120	180	4	6			170

5. Теми семінарських занять

Не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність, призначення і роль бюджету держави. Бюджет як основний фінансовий план держави	4
2	Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України.	4
3	Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання.	2
4	Система доходів бюджету.	2
5	Система доходів бюджету.	2
6	Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науки.	2
7	Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання.	2
8	Система доходів бюджету.	2
9	Система доходів бюджету.	2
10	Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу.	4
11	Видатки бюджету на оборону та управління..	2
12	Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.	2

6. Теми лабораторних занять

Не передбачено

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентів

1. Сутність, призначення і роль бюджету держави
2. Особливості бюджетної системи України
3. Види бюджетів та їх характеристика.
4. Відмінності бюджетних систем різних країн.
5. Взаємозв'язок бюджету та соціально - економічних процесів
6. Бюджет як основний фінансовий план держави
7. Сутність бюджету та етапи його формування
8. Бюджет як економічна категорія
9. Бюджетні резерви
10. Боргове навантаження в Україні
11. Видатки на охорону здоров'я і фізичну культуру
12. Призначення бюджету в ринковій економіці країн
13. Порядок складання і розгляду та затвердження проекту державного бюджету.
14. Виконання державного бюджету та його принципи.
15. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування
16. Сутність бюджетного дефіциту
17. Види бюджетного дефіциту
18. Причини виникнення та джерела покриття дефіциту бюджету
19. Шляхи зниження дефіциту бюджету
20. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України
21. Сутність бюджетного устрою
22. Структура бюджетної системи України
23. Бюджетний процес та бюджетне планування
24. Розподіл обов'язків законодавчої та виконавчої влад у бюджетній системі України.
25. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання
26. Характеристика міжбюджетних відносин в Україні
27. Міжбюджетні трансферти та їх види
28. Розподіл міжбюджетних трансфертів

29. Система доходів бюджету
30. Склад та структура доходів бюджету
31. Планування доходної частини бюджету.
32. Методи формування доходів бюджету.
33. Податкова система та її роль у формуванні доходів бюджету
34. Джерела формування доходів бюджету
35. Система видатків бюджету
36. Склад та характеристика видатків бюджету
37. Класифікація видатків бюджету.
38. Бюджетне фінансування
39. Планування видатків бюджету
40. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науки
41. Необхідність і склад видатків на розвиток економіки
42. Фінансування економічної діяльності в Україні
43. Склад видатків на науку
44. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу
45. Видатки бюджету на соціальний захист населення
46. Фінансове забезпечення соціальної сфери
47. Видатки бюджету на оборону та управління
48. Видатки на державне управління і судову владу
49. Видатки на національну оборону та правопорядок
50. Планування видатків бюджету на оборону
51. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу
52. Сутність державного боргу
53. Управління державним боргом та його обслуговування
54. Фінансування державного боргу
55. Законодавча і нормативна база функціонування бюджетної системи
56. Сутність і призначення бюджетного контролю
57. Видатки бюджету на управління та міжнародну діяльність
58. Органи контролю за виконанням Державного бюджету
59. Сутність кошторисів бюджетних установ
60. Державний кредит
61. Державний борг
62. Зародження економічних та становлення бюджетних відносин
63. Характеристика цільових фондів держави
64. Баланс виконання бюджету, його будова
65. Бюджетна класифікація
66. Інформаційне забезпечення бюджетної системи
67. Стадії бюджетного процесу на місцевому рівні
68. Сучасні бюджетні системи України та зарубіжних країн
69. Основні напрями розвитку бюджетної системи України
70. Кошториси бюджетних установ
71. Видатки місцевих бюджетів
72. Бюджетний процес та його учасники
73. Загальна характеристика видатків Державного бюджету
74. Склад видатків на освіту
75. Видатки на загальноосвітні школи
76. Видатки на заклади культури та мистецтва
77. Позабюджетні кошти бюджетних установ
78. Фінансування промисловості та енергетики
79. Фінансова підтримка малого підприємництва
80. Видатки на міжнародну діяльність
81. Видатки на природоохоронні заходи
82. Організація виконання бюджету

Комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентів

Питання 1. Зміст бюджетних відносин характеризується такими напрямками грошових відносин:

- 1 між державою і підприємствами;
- 2 між підприємствами і організаціями;
- 4 між Державним бюджетом, бюджетом Автономної республіки Крим, обласними, місцевими бюджетами;
- 5 всі відповіді правильні.

Питання 2. До політичних факторів впливу на бюджет належать:

- 1 обсяг і рівень заробітної плати різних категорій працівників; розмір споживчого кошика; мережа лікарень; поліклінік; шкільних дошкільних закладів; вищих навчальних закладів тощо.
- 2 величина валового внутрішнього продукту; величина національного доходу; економічне зростання (спад) виробництва; продуктивність суспільної праці; рівень розвитку важливих галузей науки і техніки; фінансова політика.
- 3 забезпечення обороноздатності країни; підтримання внутрішнього правопорядку; раціональність організації управління державою; ефективність діяльності законодавчої і виконавчої влади.

Питання 3. Бюджетна політика – це

- 1 сукупність засобів, які застосовує держава з метою організації бюджетних відносин та забезпечення належних умов для економічного та соціального розвитку.
- 2 система, що відображає, якими мають бути видатки і доходи бюджету, якщо економіка функціонує за потенційного обсягу виробництва.
- 3 це сукупність заходів держави щодо організації і використання бюджетних ресурсів для забезпечення її економічного та соціального розвитку, виявляється у формах і методах мобілізації бюджетних коштів, формах і методах використання мобілізованих коштів на державні потреби; у джерелах їх формування і напрямках використання.

Питання 4. Бюджет як фінансовий план:

- 1 розпис доходів і видатків держави, затверджений законодавчою та виконавчою владою у вигляді закону;
- 2 процес управління формуванням фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання з метою досягнення фінансово-економічних цілей підприємства;
- 3 грошове вираження збалансування кошторису доходів і видатків за певний період;
- 4 діяльність, яка веде до змін розміру і складу власного і позичкового капіталу підприємства;
- 5 всі відповіді правильні.

Питання 5. Бюджетний дефіцит:

- 1 повинен перевищувати видатки розвитку;
- 2 не повинен перевищувати видатки розвитку;
- 3 не повинен перевищувати грошові видатки;
- 4 повинен бути меншим за поточні видатки.

Питання 6. За критерієм впливу на економіку дефіцит є:

- 1 кримінальний;
- 2 балансовий;
- 3 пасивний.

Питання 7. Бюджетну децентралізацію класифікують за ознакою типології відносно певної моделі економіки:

- 1 децентралізація, кооперування, деволюція;

- 2 децентралізовану та кооперативну;
- 3 делегування, деволюція та децентралізація;
- 4 делегування, централізація, деволюція.

Питання 8. В яких країнах коли починається бюджетний період:

Країна	Бюджетний період
1.Україна	А) з 1 квітня по 31 березня
2.Італія, Іспанія	Б) з 1 жовтня по 30 вересня
3.США	В) з 1 січня по 31 грудня
4.Великобританія, Канада	Г) з 1 липня по 30 червня

Питання 9. Вставте пропущені слова

Місцеві фінансові органи до _____, що передусе плановому, подають до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів відповідних місцевих рад прогнози відповідних місцевих бюджетів.

Питання 10.

В який термін надається місцевому фінансовому органу звіту про бюджетну заборгованість?

Питання 11.

У який строк з дня офіційного опублікування закону про Державний бюджет України відповідна місцева рада приводять обсяги міжбюджетних трансфертів у відповідність із законом про Державний бюджет України?

Питання 12. Доходи загального фонду державного бюджету:

- 1 ті, що призначаються для фінансування конкретних цілей;
- 2 ті, що призначаються для забезпечення діяльності підприємств;
- 3 ті, що призначаються для забезпечення фінансовими ресурсами загальних видатків і не спрямовані на конкретну мету;
- 4 групування доходів бюджету за відповідними ознаками.

Питання 13. За соціально-економічними ознаками доходи поділяються:

- 1 доходи від операцій з капіталом;
- 2 мито адвалердне;
- 3 доходи від інвестування фінансових ресурсів;
- 4 доходи від зовнішньоекономічної діяльності;
- 5 всі відповіді правильні.

Питання 14. За умовами формування державні доходи бувають:

- 1 податкові;
- 2 неподаткові;
- 3 поворотні;
- 4 приватизовані;
- 5 всі відповіді правильні.

Питання 15. Яким чином поділяються доходи бюджету від операцій з капіталом?

- 1 Надходження коштів від реалізації безхазяйного майна; доходи Державного комітету України по матеріальних резервах; надходження від продажу землі приватної власності.
- 2 Надходження коштів від реалізації майна, що за правом спадкоємства перейшло у власність держави; надходження від продажу недержавних запасів товарів; надходження від продажу землі.
- 3 Надходження від продажу основного капіталу, надходження від продажу з державних запасів товарів, надходження від продажу землі і нематеріальних активів,

податки на фінансові операції та операції з капіталом.

4 Надходження від продажу основного капіталу; надходження від продажу державних запасів товарів; надходження від продажу землі та матеріальних активів.

Питання 16. Як поділяються видатки бюджету за економічними ознаками?

- 1 виробничі і невиробничі;
- 2 економічні, соціальні, управлінські;
- 3 поточні і капітальні;
- 4 обслуговування державного боргу, економічні, соціальні, управлінські.

Питання 17. Кошторисне фінансування – це:

1 фінансування здійснюється у вигляді фінансування капітальних вкладень, проектного фінансування конкретного інвестиційного проекту та придбання частки акцій чи прав участі в управлінні підприємством;

2 виділення бюджетних асигнувань на основі спеціального планово-фінансового документа;

3 основний плановий документ, який визначає обсяг видатків, джерела їх формування, цільове спрямування коштів, необхідних для утримання бюджетної установи, розвитку її матеріально-технічної і соціальної бази

4 надання коштів з бюджету суб'єктам підприємництва на поворотній і платній основі.

Питання 18. Джерела державного фінансування видатків на освіту:

- 1 бюджетні асигнування;
- 2 виручка від реалізації продукції та послуг;
- 3 кошти заохочувальних фондів підприємств та організацій;
- 4 кошти населення;
- 5 кошти колективних і кооперативних підприємств та громадських організацій.

Питання 19. Основою для визначення кількості педагогічних ставок у загальноосвітній школі є:

- 1 кількість класів;
- 2 граничне наповнення класів;
- 3 норма тижневого виховного навантаження вихователя;
- 4 всі відповіді правильні.

Питання 20. Яким чином визначається обсяг державної дотації театру?

- 1 виходячи з потреб утримання установи.
- 2 у розмірі витрат, що не покриваються власними доходами.
- 3 виходячи з кількості місць і витрат на постанову.
- 4 у розмірі кошторису.
- 5 згідно з розрахованими нормативами на розвиток соціально-культурної сфери країни.

Питання 21. Установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції з складання прогнозів місцевих бюджетів, складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету це - _____?

Питання 22. Дайте відповідь так/ні:

Документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми згідно з бюджетним призначенням, встановленим законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), та цілями державної політики у

відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів – паспорт бюджетної програми?

Питання 23. Бюджетний устрій – це:

- 1 це сукупність бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного та адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;
- 2 це сукупність показників усіх бюджетів, що входять до складу бюджетної системи України та використовуються для соціально-економічного розвитку держави
- 3 організація і принципи побудови бюджетної системи, взаємозв'язок окремих її елементів;
- 4 адміністративно–територіальний поділ даної країни.

Питання 24. Побічні оборонні видатки – це:

- 1 видатки на утримання розвідувальних органів;
- 2 витрати, пов'язані з утриманням Збройних сил, гонкою озброєнь, ліквідацією наслідків війн (відсотки на погашення державного боргу, пенсій та допомога ветеранам війн, інвалідам, сім'ям загиблих, витрати щодо відбудови руйнувань, спричинених війною, виплати репарацій);
- 3 видатки на кримінально-виправні системи: установи і підприємства України з виконання покарань.

Питання 25. Співставте назву методу та його суть:

Назва методів	Суть методу
1. конверсія;	А) перенесення термінів виплати заборгованості.
2. консолідація;	Б) повна відмова держави від своїх зобов'язань.
3. уніфікація;	В) це зміна дохідності позик.
4. обмін за регресивним співвідношенням;	Г) це перенесення зобов'язань по раніше випущеній позиції на нову позику з метою подовження її терміну.
5. відстрочка погашення;	Д) об'єднання кількох позик в одну.
6. анулювання.	Є) облігацій попередніх позик на нові проводиться з метою скорочення державного боргу.

Питання 26. Видами державного боргу залежно від сфери розміщення є:

- 1 зовнішній і внутрішній;
- 2 прямий і умовний;
- 3 капітальний і поточний;
- 4 активний і пасивний;
- 5 немає вірної відповіді.

Питання 27. Хто складає та подає відповідним місцевим фінансовим органам звітність про виконання місцевих бюджетів за встановленими [формами](#)?

Питання 28. Показники ефективності залежно від завдань, виконання яких забезпечує реалізацію бюджетної програми, можуть визначатись як:

- витрати ресурсів на одиницю показника продукту (економість);
- відношення максимальної кількості вироблених товарів (виконаних робіт, наданих послуг) до визначеного обсягу фінансових ресурсів (продуктивність);
- досягнення визначеного результату (результативність).

1 Так

2 Ні

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- *робота в малих групах* дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- *семінари-дискусії* передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- *мозкові атаки* – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- *кейс-метод* – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- *презентації* – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

Методи викладання навчальної дисципліни «Економікс: мікроекономіка» сприяють вирішенню таких задач:

- у сфері навчання – засвоєння основ знань про сучасну економіку, принципи і закономірності її функціонування та розвиток, умінь економічної діяльності;

- у сфері самосвідомості – усвідомлення свого індивідуального економічного потенціалу, формування усвідомленої громадянської економічної поведінки;

- у сфері мотивації – розвиток інтересу до проблем економіки, постійної потреби в економічному знанні, прагнення у цивілізованому підприємництві, що має стати засобом соціального захисту, полегшити вирішення проблем зайнятості молоді, їхньої адаптації до ринку.

9. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України 27 грудня 2019 р., протокол № 5 основними видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисципліни викладається упродовж двох семестрів, поділених на чотири модулі.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля здійснюються у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестровий контроль з дисципліни «Мікроекономіка» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді та екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з «Положенням про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України».

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи RHP (не більше 70 балів).

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни РДИС (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи RHP (до 70 балів): $RДИС = RHP + RAT$.

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни «Бюджетна система» для студентів ОС «Бакалавр» за напрямом підготовки 072 «Фінанси, банківська справа і страхування» // Ю.В. Негода // К.: Компринт, 2020. 80 с.

2. Курс в системі elearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=125>

12. Рекомендована література

Основна

1. Бюджетний кодекс України // Офіційний вісник України від 13.08.2010., № 59. [Електронний ресурс] – Режим доступу до кодексу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

2. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с

3. Бюджетний менеджмент: навч. посіб./І.М. Титарчук, Ю.В. Негода К.: НУБіП України, 2018. 312 с.

4. Бюджетна система: тенденції розвитку https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/2019-07-08-budget_book.pdf

Допоміжна

5. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». К., 2017. 184 с

6. Податковий кодекс України. // Офіційний вісник України від 10.12.2010 р., № 92 [Електронний ресурс] – Режим доступу до кодексу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

7. Бюджетна система: Навчальний посібник [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. 392 с.

8. Бюджетна система: навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене. І.Л. Шевчук, В.О. Черепанова, Т.О. Ставерська. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2015. 284 с.

9. Чала Н. Д. Бюджетна система: навч. посіб. /Н.Д. Чала, Л.В. Лазоренко. К.: Знання, 2010. 223 с.

13. Інформаційні ресурси

10. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.

11. Офіційний веб-портал Державної казначейської служби України. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.

12. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

13. Офіційний веб-сайт Міністерства інфраструктури України. – Режим доступу: <http://mtu.gov.ua/>.

14. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.

15. Офіційний веб-сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. – Режим доступу: <http://budget.rada.gov.ua/kombjudjet/control/uk/index>.

16. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої ради України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

17. <https://openbudget.gov.ua/budget-literacy/budget-system/structure>

18. <http://www.hm-treasury.gov.uk/2011budget.htm>